

TOERIST IN Griekenland

ANNA VAN VEENENDAAL

Toen het thuisgebleven waterverfdoosje na de vakantie openging bleek er in het napje met cadmiumgeel een jonge oormworm te zitten. Hij keek als iemand die veertien dagen na een natuurramp uit het puin wordt gered, dankbaar maar versuft. Een van zijn voelhorentjes was helgeel. Ik bracht hem naar een plek in de tuin die alles voor een oormwormwellnesskuur heeft en begon mijn vakantiereisje opnieuw, nu aan mijn bureau gezeten en met de bedoeling mijn ziel op te halen die nog steeds ergens in Mycene verbleef.

Wij, van het toeristenleger, zijn 's nachts ingeblikt en verzonden en knipperen nu tegen het licht op de heuvels in Mycene. Onze wapens bestaan uit waterflessen en camera's, de manschappen uit Japanners, Italianen, Fransen en Nederlanders. We gaan door de Leeuwenpoort van Agamemnon, voorafgegaan door een Fries reuzenecht-paar, waarvan de man (zo vang ik in het voorbijgaan op) iets met de invoering van de euro te maken heeft gehad. Man en vrouw rennen de heuvel op, eigenen zich met hun camera's het hele gebied toe, en roepen dan naar de nog opstijgende volgers dat het boven heel mooi is. Gedurende de hele reis zullen ze dit merkwaardige kolonisa-tiepatroon volgen. De Nederlandse reisleidster is van oorsprong Schots, ze heeft een aangenaam accent en iets dat in de buurt komt van natuurlijk gezag. Toeristen vormen kleine kudde van uiteenlopende dieren. In ons gezelschap bevinden zich onder anderen een Bambi hertje, een paar aapjes, een vrouwelijke centaur, een bok, een



*Hotel Lost Paradise
De oude miki's theodorakis is op te*

Illustratie's: Anna van Veenendaal.

Aan tafel leren we elkaar goed kennen. De joodse wil geen varkensvlees, de Hindoestanen willen geen rund vanwege de heilige koe, de kleine verpleger uit de Filippijnen wil rijst, 's morgens 's middags en 's avonds. Hij eet met de ernst van mensen die beseffen dat dankbaarheid voor het volle bordje ons past. Zijn man, smaakmaker van dieetproducten, vertelt met veel witte tanden en een mee huppelende oorbel over zijn fascinerende beroep. De Griekse kelners bekijken ons gelaten. Ze zijn vermoeid vriendelijk, sjouwen het rundvlees weer weg van Hindoestaanse borden, brengen kip terug terwijl de tafelgenoten over hun geloof spreken. Tussen de bedrijven door dromen de kelners. De barman in het laatste hotel is kampioen dromer. Hij zit rokend op zijn kruk, laat de koffie koud worden voor hij hem serveert en haalt half slapend ondrinkbare rode wijn uit de koelkast. Als de gasten in hun zithoek een lawaaiige voetbalwedstrijd op tv afzetten, zet hij hem met veel emotie en gebaren weer aan.

'Dit landschap verheft de ziel,' schrijf ik, mede door vermoeidheid diep ontroerd in mijn schriftje terwijl de bus voort deint langs heuvels waarop olijven, sinaasappels en granaatappels rijpen. Onder de vijgenbomen rot het gevallen fruit, geen Griek die er naar om kijkt. Betalen wij voor vijgen in de winkel? Nou ja... Wij zitten lekker burgerlijk als tv-kijkers achter onze ruitjes, loeren meewarig naar de vele kleine kapelletjes voor verkeersslachtoffers in de berm, naar de oleanders, die volgens een mythe zijn ontsproten aan de as van een meisje dat zichzelf uit liefdesverdriet doodde, en naar de ontelbare

DANKBAAR voor een vol bordje

haan, een elegante koe met betoverende ogen en een lama met een jurk aan. Een onwaarschijnlijk jonge Hindoestaanse oma hoedt haar twee mooie puberende kleinkinderen. Oxana uit de Oekraïne, die in eigen land jurist was, werkt nu als ouvreuse in een bioscoop in een Nederlandse badplaats, waar ze verkering heeft met een Surinamer, die niet mee op reis wilde. Er is een mooie joodse Amsterdamse op leeftijd. Zij wordt de gangmaker van het gezelschap, samen met een mannelijk echtpaar dat voor de helft Filippijns is.

graatmagere honden en katten die geen baasje hebben. Zo gaan we langs bloemen, vruchten, dieren, zeeën en de dood, steeds weer de dood. Het bloed vloeit rijkelijk in de mythen en de weg vertelt zijn eigen verhaal.

In hotel Paradise Lost houdt een magere, oude vrouw haar gezwollen buik vast. Ze haalt een grote plastic zak vol medicijnen uit haar tas, de aspirines liggen bovenop. Kloppend op de onrustbarende buik zegt ze dat ze niet ziek is maar teveel heeft gegeten. Grieken schuwen de dokter, ze kopen liever zakken vol medicijnen, heb ik in een reisgidsje gelezen. Deze vrouw is het levend bewijs. Ze heeft in New York in een wasserij gewerkt en was erbij toen die twee skyscrapers omvielen. 'My god,' zegt ze als een echte Amerikaan. Dan tikt haar buurvrouw haar aan. 'Miki,' roepen beide dames opgewonden met hun oude stemmen. Miki. Ze kijken als tienermeisjes met hemelse blikken naar een tv-scherm ver boven onze hoofden waarop een mollige, oude krullenbol Griekse dingen zegt. Theodorakis. De jongeren in het gezelschap, onder wie drie gymnasiasten, hebben nog nooit van hem gehoord.

Op de boot die ons door het Kanaal van Korinthe zal voeren is alles nat van de eerste regen sinds april. En nu is het eind oktober. Er staan keukenrollen waarmee je een plaats kunt droogmaken. Grieken lui? Wel nee, gezond verstand hebben ze. Waarom zelf werken als de toeristen het kunnen doen. Onder keizer Nero hebben duizenden joodse krijgsgevangenen een begin van het kanaal gegraven, meldt de gids, en pas eind 19e eeuw werd het werk afgemaakt. Nu wordt een van de bruggen gebruikt voor bungeejumpen. We hebben voor de boottocht al een krijgsd meisje aan de kabel zien bungelen. En we hebben ons vergaapt aan een andere brug die niet omhoog gaat maar zinkt om na passage van het schip weer op te duiken. Heerlijke dingen voor de toerist, even heb je niets anders aan je hoofd dan de vraag of die brug weer boven water zal komen. De hongerige honden die op de kade wonen komen hoopvol op ons af. De volgende dagen heb ik crackers in mijn tas om de tobbers die mijn pad kruisen te voederen. Zelfs de katten hier blijken creamcrackers te lusten. In Delphi pakt een baardige leraar het beter aan. Als hij zijn klas heeft onderricht haalt hij haastig een enorm pak kattenbrokjes uit zijn rugzak en deelt gul uit.

Zwart geblakerd maar al weer groen bepluisd (een mooi idee voor een textielontwerp) zijn de bosbrandgebieden waar de skeletten van bomen gebaren als Zadkine in Rotterdam. Kerkhofjes met witte stenen en roze rozen, reigers langs de kust, mensen die met zakjes door de weilanden lopen op zoek naar slakjes. We zien het. We stappen uit, we stappen in, we stappen uit, we

kleden ons voor het diner, jawel, een van de welgestelde oudere dames verschijnt plotseling met luid glinsterende enkelbanden en een grote hoeveelheid verblindend gesteente op haar bruin gelooide decolleté. De gesprekken aan de tafels vallen even stil.

We slapen goed of slecht, we staren naar de ondergaande zon en we glimlachen welwillend als de smaakmaker en zijn man weer een fotosessie houden. Ze poseren graag op één been op de rand van een zwembad, het V-teken makend op een stenige helling, of dansend in een zuilengalerij van ver voor Christus. We laten ons in Olympia door de gids vertellen dat oude vrouwen (ik voel me aangesproken) en criminelen niet in de tempel van Hera mochten komen. We bevinden ons op een knalblauwe dag op de zwarte rotsen bij de Meteora kloosters waar je mooi zicht hebt op klimmers die aan de overkant aan de bergwand kleven. De kloosterlingen zien er ongezond bleek uit. Een van hen mikt uit het raam een half stokbrood in de voortuin waar een magere kat om eten bedelt. De toeristen lopen er intussen dwaas bij in de ter wille van de zedigheid door de monniken aangereikte overkleding. Dames in lange pantalon moeten een bloemetjesrok aan, mannen met korte broek krijgen wijd plooiende harlekijnbroeken. Maar blote damesbenen onder een rok zijn wel toegestaan.

Vroeger kwam hier geen vrouw, zelfs geen vrouwelijk dier binnen. De enige vrouw die het (lang geleden) waagde, lieten de monniken gewoon doodvallen. En nu prijst een van die bleke mannen de grafkaarsjes die ik in de kloosterwinkel bekijk spontaan af van 5 naar 2 euro. Oxana wil een kleine icoon met veel goud. Ze is de enige toerist die zich hier als gelovige gedraagt, ze fluistert eerbiedig terwijl ze afrekent. Deze kerk lijkt op haar kerk, zegt ze, en ik mag niet hardop praten, dat hoort niet in deze omgeving. Zij weet hoe je je hier moet gedragen. Maar het lukt haar niet de monnik te laten vertellen waar de wc is. Toilet, zeg ik hardop. Oxana krimpt van schrik, de monnik snapt het.

In Athene worden we gemaand in de groep te blijven lopen en niet af te dwalen naar de plekken waar stakers en onlusten zijn. Vanaf een bultige rots overzien we de stad, een vredige stenen zee waarin af en toe een knal of rookwolk kan worden waargenomen. Beneden schreeuwen de stakers achter hun spandoeken en vlaggen; de toeristen kijken er een beetje naar maar gaan liever souvenirs kopen en ijsjes eten. Die middag valt er een dode. Wij pakken onze olijfzeepjes en mythologische koelkastmagneten in voor de thuisblijvers en hopen dat het vliegtuig morgen gewoon op tijd vertrekt. ■

